

Fishglobe AS
Att:
Richard Johnsens gate 4
4021 STAVANGER

Fishglobe AS - Delvis avslag på søknad om utviklingstillatelser

Fiskeridirektoratet viser til søknad om utviklingstillatelser fra Fishglobe AS (heretter «Fishglobe» eller «søker») av 9. august 2017. Fishglobe søker om tre utviklingstillatelser for å utvikle konseptet «FishGLOBE». Fishglobe leverte supplerende opplysninger til søknaden 21. august 2018.

Videre vises det til brev fra Fiskeridirektoratet til Fishglobe av 28. september 2018, hvor Fiskeridirektoratet, under tvil, fant at det omsøkte konseptet basert på foreliggende opplysninger falt innenfor ordningen med utviklingstillatelser. I tillegg vises det til etterfølgende korrespondanse vedrørende søknaden, herunder også ytterligere opplysninger til søknaden.

Selv om det foreløpig ikke er fattet vedtak om tilsagn for noen del av søknaden, finner Fiskeridirektoratet likevel grunn til å vurdere behovet for det omsøkte antallet tillatelser.

1. Bakgrunn

Fishglobe AS søkte 9. august 2017 om 3 utviklingstillatelser på 780 tonn (totalt 2340 tonn) over en periode på fem år for utvikling av sitt konsept "FishGLOBE V6". FishGLOBE er en globeformet, lukket, flytende produksjonsenhet for oppdrett av fisk. Enheten er helt lukket i toppen. Det er opplyst at flere prototyper i økende størrelse har blitt testet ut så langt.

FishGLOBE AS har etablert et samarbeid med industrielle investorer i et felles selskap RyFish AS. RyFish AS er innehaver av en tillatelse til akvakultur av matfisk til forskning på 780 tonn (R FD0017) med varighet fra 1. desember 2017 til 1. desember 2022, for utvikling av

anlegget FishGLOBE V5. Dette er et postsmoltanlegg på 3500 m³ med kapasitet på 250 tonn fisk.

FishGLOBE V6, som søknaden omhandler, vil være et fullskala matfiskanlegg. Produksjonsenheten var på søknadstidspunktet dimensjonert for ca. 2300 tonn fisk per enhet ved en tetthet på 75 kg/m³. I supplerende informasjon til søknaden er kapasiteten oppgitt å være 2325 tonn biomasse ved full utnyttelse med en tetthet på 75 kg/m³.

Søker opplyser at konseptet er utviklet for å redusere kostnadene i oppdrett, bedre fiskevelferden og til å fleksibelt anvendes i sjøen. Konseptet skal kunne benyttes både på eksisterende lokaliteter og på arealer hvor man tradisjonelt vil ha utfordringer med å drive oppdrett med dagens åpne merder. Søker hevder teknologien er designet slik at man enkelt kan ta ut deler av fisken når den nærmer seg slaktestørrelse, slik at tettheten reduseres og det er rom for videre påvekst med gjenstående fisk.

Det blir opplyst at slam skal kunne samles opp og benyttes til flere formål. I supplerende opplysninger av 25. februar 2019 bekrefter søker at det skal utvikles et system for å samle opp slam i FishGLOBE V6.

2. Rettslig grunnlag

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5. Fiskeridirektoratet viser særlig til:

§ 22 andre ledd

«Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode»

§ 23 første ledd

«Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Tillatelse gis midlertidig for inntil 10 år av gangen med unntak av tillatelse til fiskepark som gis for inntil 5 år av gangen og stamfisk- og forskningstillatelse som gis for inntil 15 år av gangen. Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.»

§ 23b første ledd

«Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.»

§ 28b første, sjette og syvende ledd

«Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn, med unntak av tillatelse til fiskepark, som ikke skal overstige 2 tonn.

[...]

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser til utvikling.»

3. Fiskeridirektoratet sin vurdering

Det følger av de særskilte tildelingsvilkårene for utviklingstillatelser i laksetildelingsforskriften § 23b, at det kan tildeles utviklingstillatelser til «prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer», jf. første ledd.

Laksetildelingsforskriften § 28 første ledd slår fast at maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til utvikling ikke skal overstige 780 tonn. Det er ifølge retningslinjene for behandling av søknad om utviklingstillatelse¹ ikke fastsatt en grense for hvor mange tillatelser som kan tildeles. Ifølge § 28 sjette ledd skal det ved avgrensning av biomasse «blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet». Uttrykket «blant annet» viser at også andre hensyn kan være relevante. I henhold til § 28b syvende ledd kan det, i motsetning til hva som gjelder ved tildeling av andre tillatelser til særlige formål, også tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser til utvikling. Retningslinjene fastslår at dette likevel ikke innebærer at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å kunne gjennomføre utviklingsprosjektet. Fiskeridirektoratet kan altså ikke tildele flere tillatelser enn det som kreves for å kunne foreta tilstrekkelig uttesting. Videre følger det av retningslinjene at ordningen med utviklingstillatelser skal representere en risikoavlastning, ikke nødvendigvis en risikoeliminering for søker.

Fishglobe AS søker om 3 tillatelser på 780 tonn, som tilsvarer 2340 tonn MTB. Spørsmålet er hvor mye biomasse som er nødvendig for å gjennomføre konseptet FishGLOBE V6.

Søker har forklart at det er behov for tre tillatelser over fem år for å utvikle og optimalisere de biologiske og økonomiske effektene av teknologien. Det fremgår også av søknaden at forskningstillatelsen på 780 tonn for å teste ut FishGLOBE V5 til postsmoltoppdrett er for liten til å teste ut FishGLOBE V6 til matfiskoppdrett. Det er stor forskjell i volum på konseptene, FishGLOBE V5 er 3500 m³ og rommer 250 tonn MTB, mens FishGLOBE V6 er 31 000 m³ og rommer 2325 tonn MTB. For begge produksjonseenhetene er det lagt opp til en fisketetthet på 75 kg/m³. Videre er det opplyst at uttesting av FishGLOBE V5 og FishGLOBE V6 kan foregå parallelt på hver sin tillatelse, men at planen er at V5 skal ligge ca. et år i forkant, slik at erfaringene kan brukes og implementeres i bygging og uttesting av V6 for

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

matfisk. Forskningstillatelsen for V5 vil erstatte en pilotfase, i tillegg til at det har vært uttesting med mindre prototyper før denne ble bygget. Videre fremgår at:

«Det er derfor naturlig å gå rett på uttesting av FishGLOBE V6 i fullskala. En trenger da bare tid til teknisk uttesting og testing med mindre mengder fisk før en kjører i gang med full produksjonsuttesting. Dette er vist i testoppsettet.»

FishGLOBE V6 er utviklet for å kunne drives selvstendig uten å være avhengig av forflåte, men med tilgang til strøm og oksygen fra land. Det trengs derfor ikke mer en enhet for å gjennomføre nødvendig dokumentasjon. Det som er viktig er å få testet ut at den fungerer på maksimal tetthet. Det trengs derfor 3 MTB a 780 tonn. Da kan en få testet ut om den virkelig tåler det den er dimensjonert for og at denne tekniske løsningen greier å ta ut det biologiske potensialet.»

Laksetildelingsforskriften § 23b første ledd slår fast at det kan tildeles utviklingstillatelser til «konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.» I retningslinjene til § 28 sjette og syvende ledd står det videre at det «[v]ed fastsettelse av antall tillatelser skal tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den eventuelle søknad reiser, for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta eventuell utprøving av det nye konseptet i kommersiell skala.» Søker har fremhevet at det er viktig å teste ut FishGLOBE med maksimal tetthet, som er opplyst å være 75 kg/m³. Spørsmålet er om «fullskala prøveproduksjon» og uttesting i «kommersiell skala» innebærer at anlegget må kunne testes med den biomassen produksjonsteknologien er designet for, slik søker har vist til.

Det følger av Forskrift om drift av akvakulturanlegg av 25. juli 2008 (akvakulturdriftsforskriften) § 25 første ledd at «[f]isketetthet skal være forsvarlig og tilpasset vannkvalitet, fiskenes atferdsmessige og fysiologiske behov, helsestatus, driftsform og føringsteknologi». Videre følger det av andre ledd at «[f]isketettheten pr. produksjonsenhet med stamfisk og matfisk av laks og regnbueørret, unntatt i slaktemerder og lukkede produksjonsenheter, skal uansett ikke overstige 25 kg/m³».

Fiskeridirektoratet viser til Nærings- og fiskeridepartementet sitt vedtak i forbindelse med klage fra Atlantis Subsea Farming AS på delvis avslag på søknad om utviklingstillatelser², hvor departementet uttaler at «[e]tter vårt syn er det en vesensforskjell mellom hva retningslinjene gir anvisning på og det klager anfører; utprøving av teknologi i «kommersiell skala» (retningslinjene) og utprøving av konseptet med den biomassen anlegget skal ha i kommersiell drift (klagers syn), er ikke det samme.». Fiskeridirektoratet vurderer etter dette at verken «fullskala prøveproduksjon» eller utprøving av konseptet i «kommersiell skala» innebærer at det må tildeles så stor biomasse at konstruksjonen kan testes med maksimal kapasitet.

Fiskeridirektoratet er enig med søker i at det er behov for å teste om konstruksjonen er egnet for en høy fisketetthet. Fiskeridirektoratet legger til grunn at FishGLOBE V6 vil kunne defineres som en lukket produksjonsenhet, herunder «[p]roduksjonsenheter som er avhengig av vanninntak og avløp», jf. akvakulturdriftsforskriften § 4 bokstav p. Dette innebærer at grensen for fisketetthet på 25 kg/m³ pr. produksjonsenhet ikke gjelder for FishGLOBE, jf.

² <https://www.fiskeridir.no/content/download/20636/294138/version/126/file/atlantis-subsea-farming-as-%20klage.pdf>

akvakulturdriftsforskriften § 25 første ledd. Fiskeridirektoratet vurderer likevel at å teste FishGLOBE V6 med en så høy biomassetetthet som 75 kg/m³ ikke vil være nødvendig for å utvikle den aktuelle teknologien. Etter Fiskeridirektoratet sitt syn vil det være tilstrekkelig for å teste ut teknologien at det tildeles biomasse tilsvarende to tillatelser på 780 tonn (totalt 1560 tonn MTB), som innebærer at FishGLOBE V6 kan testes ut med en tetthet på omlag 50 kg/m³. Dette vil etter direktoratets syn gi svar på om konstruksjonen er egnet for en høy fisketetthet, selv om det ikke nødvendigvis gir svar på om konstruksjonen er egnet for planlagt tetthet ved maksimal biomassetopp. Til støtte for dette viser Fiskeridirektoratet til at ordningen med utviklingstillatelser ikke innebærer at det må tildeles så mye biomasse at prosjektene skal ende med et ferdig utviklet produkt klar til kommersialisering, jf. også Nærings- og fiskeridepartementet sin avgjørelse i klagesak vedrørende Marine Donut³.

Som henvist over, kan det ved fastsettelsen av antall tillatelser til utvikling også tas hensyn til økonomien i prosjektet, jf. laksetildelingsforskriften § 28b siste ledd. Spørsmålet er om det er forhold knyttet til økonomien, størrelse på investeringene og risikoen i prosjektet som tilsier at det bør tildeles flere tillatelser.

Investeringskostnadene for FishGLOBE V6 er opplyst til samlet å utgjøre kroner ca. 193 millioner kroner. Dette er en endring fra opprinnelig søknad, hvor totale investeringskostnader var oppgitt til 79 millioner kroner. Endringene ble i tillegg dokumentasjon av 21. august 2018 begrunnet med erfaringer fra kostnader for FishGLOBE V5, i tillegg til at deler av endringene ble knyttet til designendringer for å øke robustheten til FishGLOBE V6.

Fiskeridirektoratet gjør også en selvstendig vurdering av økonomien i prosjektet, basert på innsendt informasjon om planlagt produksjon, forventede kostnader, investeringer og kontantstrømanalyse. Fiskeridirektoratet forstår oppdatert budsjett av 25. februar 2019 på den måten at prøveperioden samlet sett vil være 7 år, og har lagt dette til grunn for vurderingen.

I vurderingen legger Fiskeridirektoratet til grunn Fish Pools forwardpriser for 2019, som et objektivt anslag for fremtidig laksepriser. Videre legger direktoratet til grunn at verdien av utviklingstillatelser etter en eventuell konvertering vil være på minimum 152 millioner kroner per tillatelse. Dette prisanslaget baserer seg på dagens beste kunnskap om markedspris for kommersielle tillatelser, basert på gjennomsnittlig oppnådd pris ved auksjon i juni 2018. Etersom utviklingstillatelsene kan konverteres til alminnelige tillatelser mot et vederlag på 10 millioner kroner, dersom prosjektet tilfredsstiller de forhåndsfastsatte målkriteriene, vil rabatten ved konvertering av en utviklingstillatelse på 780 tonn utgjøre minimum 142 millioner kroner per tillatelse. Tilsvarende markedspris er lagt til grunn av Nærings- og fiskeridepartementet blant annet i deres avgjørelse av klage fra MHN på delvis avslag på søknad om utviklingstillatelser til konseptet «Marine Donut». I det foreliggende tilfellet vil dermed markedsverdien for to tillatelser være høyere enn investeringskostnadene i prosjektet, og etter Fiskeridirektoratet sine beregninger vil gjennomføring av prosjektet med

³ Nærings- og fiskeridepartementet sin klageavgjørelse av 16. juli 2018 vedrørende søknad fra Marine Harvest Norway AS og konseptet «Marine Donut».

to tillatelser gi positiv netto nåverdi. Det er Fiskeridirektoratet sin vurdering at tildeling av to tillatelser vil gi søker høy risikoavlastning til prosjektet.

Oppsummert har Fiskeridirektoratet kommet til at det for uttesting av teknologien vil være nødvendig at Fishglobe AS tildeles biomasse på 1560 tonn, tilsvarende to tillatelser på 780 tonn, som vil gi mulighet for å teste konseptet med en biomassetetthet på om lag 50 kg/m³. Fiskeridirektoratet har også kommet til at det ikke er økonomiske forhold som tilsier at det tildeles flere tillatelser enn det som er nødvendig for å teste ut teknologien.

4. Vedtak

Fiskeridirektoratet avslår søknaden hva gjelder 1 av 3 omsøkte tillatelser, jf. tildelingsforskriften § 28b. Direktoratet vil i tråd med det som fremgår over gå videre med behandling av søknaden oppad begrenset til 2 tillatelser på 780 tonn.

5. Klagerett

Dette vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Se vedlagt skjema. Klagefristen er tre uker.

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Med hilsen

Britt Leikvoll
Fung. direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Fishglobe AS

Richard Johnsens
gate 4

4021

STAVANGER

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

OSLO

Vedlegg

Klageskjema

